

17 augustus 2010

CONCEPT
Visiedocument brede scholen in de Gemeente Den Helder

Inleiding en aanleiding	pag. 2
Hoofdstuk 1 Visie en doelstellingen	pag. 3
Hoofdstuk 2 Speerpunten brede scholen	pag. 4
Hoofdstuk 3 Organisatie en financiën	pag. 8
Bijlagen	pag. 12

Inleiding

Landelijke ontwikkelingen

De afgelopen jaren is landelijk meer aandacht voor brede scholen ontstaan. Zowel in de stad als op het platteland worden brede scholen ontwikkeld. De huidige maatschappij eist dat zorg en arbeid meer op elkaar worden afgestemd. Zodoende kunnen ouders participeren in het arbeidsleven en kunnen kinderen in iedere wijk de hele dag meedoen met activiteiten onder en na school.

In Den Helder worden langs diverse wegen brede scholen ontwikkeld. Brede scholen zijn ontstaan in het kader van achterstandsbestrijding (samenwerking tussen welzijnsorganisaties en het onderwijs), tegenwoordig echter hebben zij vaak een breder perspectief. Er zijn een aantal landelijke beleidsmaatregelen die de brede school ontwikkeling ondersteunen, zoals de Wet Ontwikkelingskansen door Educatie en Kwaliteit (wet OKE), het project 'Dagarrangementen en Combinatiefuncties en de impuls brede scholen, sport en cultuur.

**Brede school is een
netwerkorganisatie, met als kern één school of meerdere scholen, die erin voorziet dat kinderen in de
leeftijd van 0 tot 14 jaar een sluitend, kindgericht aanbod van school- en dagbesteding
(dagarrangement) aangeboden krijgen.**

Aanleiding brede scholen in Den Helder

Burgemeester en wethouders van de gemeente Den Helder hebben begin 2009 aangegeven dat er ter bespreking in de raadscommissie Maatschappelijke Ontwikkeling (MO) een visiedocument brede scholen dient te komen.

De afgelopen jaren zijn er fysiek én inhoudelijk brede scholen in Den Helder ontwikkeld. Het hoofddoel hiervan was dagopvang op maat voor ieder kind in Den Helder. Vanuit de gemeente is tot nu toe geen duidelijk standpunt ingenomen over wat verwacht wordt van deze brede scholen en hoe deze ontwikkeld moeten worden. De gemeente heeft vanaf 2006 het project dagarrangementen in gang gezet voor kinderen (en hun ouders). Het doel was dagopvang voor kinderen creëren en zodoende ruimte maken voor ouders om te werken. In de stuurgroep Dagarrangementen zaten onderwijs-, zorg- en welzijnorganisaties in Den Helder met elkaar om tafel om een sluitend arrangement voor kinderen te organiseren.

Vanuit de stuurgroep Dagarrangementen hebben de samenwerkende schoolbesturen en welzijnsinstellingen een "startdocument brede scholen" opgezet. Vervolgens zijn per wijk / buurt brede schoolactiviteiten ontwikkeld. De gemeente heeft dit initiatief met (beperkte) inzet van de zogeheten activiteitenmakelaars gesteund. Het startdocument "brede scholen" hebben b&w uiteindelijk niet ondertekend. De gemeente kon in 2007 niet akkoord gaan met de financiële paragraaf en een aantal inhoudelijke punten in het startdocument.

Schoolbesturen hebben in de Vergadering voor Bevoegde Gezagen (VBG), 15 september 2008, aangegeven dat zij aan de slag zijn gegaan met hun aandeel in de ontwikkeling van brede scholen. De schoolbesturen gaven aan benieuwd te zijn wat de gemeente Den Helder zou gaan oppakken in de ontwikkeling van brede scholen in Den Helder. Een belangrijk aandachtspunt is de bekostiging van de coördinatie van brede scholen tussen schoolbesturen, welzijnsinstellingen en gemeente. Op 5 maart 2009 is de stuurgroep Dagarrangementen opgeheven. Tijdens de slotbijeenkomst bleek dat het "startdocument brede scholen" bij de welzijnsinstellingen nog weinig gebruikt werd. Het document hadden schoolbesturen en welzijnsinstellingen gezamenlijk ontwikkeld, om zodoende een sluitend dagarrangement voor kinderen te krijgen.

Dit huidige visiedocument is uitgewerkt om richting te geven aan de toekomstige ontwikkelingen van brede scholen in de Gemeente Den Helder. En houd daarbij rekening met de stappen die in het verleden al gezet zijn door betrokken organisaties. Het uitgangspunt is door samenwerking tussen lokale partijen een maatwerk dagarrangement te creëren voor ieder kind. In het coalitieprogramma 2010 - 2014 "Meer met minder" wordt expliciet verwoord dat stimulering van de brede schoolontwikkeling prioriteit heeft de komende periode.

Hoofdstuk 1 Visie, doelstellingen en samenwerking

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de gedeelde visie, doelstellingen en mogelijke samenwerkingsvormen van de brede school partners in Den Helder. Hierna worden in hoofdstuk 2 de speerpunten genoemd die voortkomen uit de visie en doelstellingen.

1.1. Visie

De deelnemers binnen een brede school, scholen, zorg- en welzijnsinstellingen en gemeente, werken integraal samen aan het creëren van optimale ontwikkelingskansen en mogelijkheden voor kinderen, ouders en de wijk. Zij realiseren hiertoe een samenhangend en doorlopend aanbod dat wijkgericht is. De deelnemers willen dat de brede school zich ontwikkelt tot gemeentelijke wijk- en buurtvoorziening. In de nota Integraal jeugdbeleid (2008) wordt beschreven dat de brede school voorzieningen niet per definitie in één gebouw hoeven te worden ondergebracht. De gemeente Den Helder wil brede scholen op wijk- en buurniveau realiseren. De gemeente streeft er bij nieuwbouw van scholen naar om, daar waar zich de kans voordoet meerdere partners in de brede school te vestigen, deze te benutten. De meerwaarde van een brede school is de samenwerking tussen scholen en andere instanties waardoor de kwaliteit van de voor-, tussen- en na-schoolse activiteiten wordt verhoogd. Zodoende wordt er aan ouders en kinderen van 0 -14 jaar één samenhangend aanbod geleverd. De nota Samen voor kwaliteit (2006) stelt dat de gemeente bij onderwijshuisvesting stuurt op de vorming van een brede schoolvoorziening, multifunctionaliteit en de clustering van voorzieningen.

1.2 Doelen

- Het kind staat binnen de brede school centraal.
- Het aanbod bestaat uit onderwijs, zorg en opvang op het gebied van culturele educatie, wijksport en vrije tijdsactiviteiten.
- Door onderlinge afstemming van het aanbod van onderwijs-, zorg- en welzijnsinstellingen komt een ideale pedagogische infrastructuur tot stand, die een doorlopende ontwikkelingslijn mogelijk maakt.
- De brede school biedt ontwikkelingskansen, gaat segregatie onder leerlingen tegen en maakt een sterke zorgstructuur en het actief bestrijden van ontwikkelingsachterstanden mogelijk.
- Het aanbod is daarnaast ook gericht op ouders en buurtbewoners.
- De brede school stimuleert ouderbetrokkenheid en sociale cohesie en biedt opvoedingsondersteuning in samenwerking met het Centrum Jeugd en Gezin (CJG).

1.3 Van visiedocument naar uitvoeringsplan op een brede school

De bovenstaande visie en doelstellingen moeten na vaststelling van dit visiedocument behandeld worden in iedere brede school (in het zogeheten participantenoverleg, zie pag. 8) waarin schooldirecteuren, medewerkers kinderopvang en peuterspeelzalen, gemeenteambtenaar en andere betrokkenen plaatsnemen. En dient uitgewerkt te worden in een uitvoeringsplan; deze geeft kaders en richtlijnen voor het gemeenschappelijk handelen binnen de brede school. Het plan biedt een kader voor reflectie. Het geeft de medewerkers een handvat om kritisch naar hun handelen te blijven kijken, alsook naar het handelen van anderen en naar de samenwerking. Tot slot dient het beleid tot externe communicatieve doeleinden, zoals het duidelijk kunnen maken aan ouders wat de brede school is en waar de organisatie voor staat.

Het pedagogisch handelen wordt, op basis van het uitvoeringsplan, per brede school door de deelnemers concreet uitgewerkt in een pedagogisch werkplan, wat resulteert in een veilig en gezond pedagogisch klimaat.

1.4 Pluriformiteit

Terwijl er gewerkt wordt vanuit een gezamenlijke visie op de brede school, hebben alle deelnemers ook een eigen identiteit en beleid. Zij hebben eigen belangen en doelstellingen. De gezamenlijke zienswijze op de brede school geeft weliswaar gezamenlijke uitgangspunten weer, maar waardeert daarnaast ook pluriformiteit. De brede school is terug te vinden in de beleidsvisies van de afzonderlijke deelnemers.

1.5 Samenwerking en aansprakelijkheid

Samenwerkingsovereenkomst

Steeds meer brede scholen in Nederland maken afspraken over de verdeling van aansprakelijkheid bij brede school activiteiten. Per brede school in Den Helder moet de samenwerking tussen de deelnemers in een overeenkomst gegoten worden. Er wordt vaak gewerkt met een model

samenwerkingsovereenkomst die tot stand komt in samenwerking met scholen, schoolbesturen, activiteitenaanbieders en de gemeente. Op deze manier wordt de invulling van brede schoolactiviteiten nader gestructureerd.

Juridische consequenties van aansprakelijkheid bij brede school activiteiten

Uit een onderzoek van de Universiteit van Tilburg (8 oktober 2007) blijkt dat bestaande verzekeringspakketten van scholen en instanties voor naschoolse opvang niet op alle gebieden toereikend zijn. Scholen en aanbieders van naschoolse activiteiten doen er verstandig aan om allebei een aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten. Het gevaar van oververzekering kan ondervangen worden door een zogenaamde parapludekking, waaronder alle deelnemende organisaties vallen.

Als voorbeeld kan de constructie All Risk verzekering, zoals die in de bouw wordt gehanteerd, worden genomen. Dit is een verzekering die aan alle partijen dekking biedt tegen schade die is ontstaan tijdens de uitvoering van een bouwproject. De deelnemers vallen daarom allemaal onder dezelfde verzekering. De kosten zijn hierdoor lager, omdat dubbel verzekeren wordt voorkomen.

Deze constructie lijkt een goed middel om de samenwerking tussen scholen en aanbieders van brede school activiteiten duidelijk te maken. Ook hier moet per brede school door de deelnemers bekeken worden wat voor die specifieke brede school nodig is om zo goed mogelijk samenwerking tot stand te brengen.

Hoofdstuk 2 Speerpunten brede scholen

In de ontwikkeling van brede scholen zijn er de komende jaren vijf speerpunten:

*Doorgaande ontwikkelingslijn
Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)
Combinatiefuncties
Centrum Jeugd en Gezin (CJG)
Activiteitenmakelaars*

Deze bovenstaande speerpunten sluiten aan bij de visie van de gemeente Den Helder op het lokaal onderwijsbeleid en integraal jeugdbeleid, zoals beschreven in de kadernota "Leren doe je overal" (2005). Rijk en gemeenten hebben in hun bestuursakkoord in 2007 afgesproken dat zij de ontwikkeling van brede scholen verder stimuleren. Dit vergt een gebundelde inzet van geldstromen om te komen tot grotere samenhang in het aanbod van onderwijs, sport, cultuur en buitenschoolse opvang op wijk- en buurtniveau (Nota Integraal jeugdbeleid, 2008). En in het coalitieprogramma 2006-2010 is de uitwerking van dit visiedocument als prioriteit genoemd.

2.1 Doorgaande ontwikkelingslijn: Ontwikkelingskansen

Er moet een sluitende aanpak worden gerealiseerd in een *doorgaande ontwikkelingslijn* van opvoeding en onderwijs voor kinderen van 0 tot 14 jaar. Deze doorlopende ontwikkelings- en leerlijn moet een hoofdrol spelen in de ontwikkeling van brede scholen. Voor het creëren van optimale ontwikkelingskansen is het van belang dat er sprake is van afstemming tussen voorzieningen. De brede school vergroot de ontwikkelingskansen van kinderen door het realiseren van een doorgaande ontwikkelingslijn in opvoeding, zorg en educatie in het gezin, op school en in de wijk. Een verrijkend aanbod van activiteiten geeft kinderen de kans hun talenten te ontdekken en te ontplooiën.

De volgende vier speerpunten; VVE, Combinatiefuncties, CJG en activiteitenmakelaars, zijn de concrete en praktische uitwerking van het speerpunt, doorgaande ontwikkelingslijn.

2.2 VVE: Onderwijsachterstanden bestrijden

Met op elkaar aansluitende programma's, vroegsignalering en adequate ontwikkelingsstimulering wordt achterstand of uitval van kinderen bij de overgang van de ene naar de andere voorziening voorkomen. Bovendien profiteren kinderen meer van een goed aaneengesloten aanbod in plaats van losse en onsamenhangende programma's. Er wordt samenwerking tussen peuterspeelzalen, kinderopvang en basisscholen opgestart in de vorm van bijvoorbeeld 'warme' overdracht, gezamenlijke toepassing van programma's voor *Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE)* en competentieontwikkeling van medewerkers. Binnen de programma's voor VVE speelt het stimuleren van de taalontwikkeling een grote rol. Onder andere de GGD en de bibliotheek zijn hierin partner voor de instellingen. De Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE) geeft de gemeente een regiefunctie om de harmonisatie van voorschoolse voorzieningen voor kinderen van 0-4 jaar tot stand te laten komen. Alle kinderen moeten kwalitatief goede opvang in peuterspeelzalen en kinderopvang krijgen, zodat de ontwikkelingskansen van kinderen worden vergroot. Voor alle kinderen die dat nodig hebben moet er een VVE-aanbod zijn. Daarbij spant de gemeente zich in om zoveel mogelijk kinderen daadwerkelijk te laten deelnemen aan voorschoolse educatie. De gemeente Den Helder maakt hierover verplicht afspraken met onder andere peuterspeelzalen, kinderdagverblijven en schoolbesturen.

Met oog op het tegengaan van segregatie wordt de bestrijdingsaanpak van onderwijsachterstanden breed aangeboden in de gemeente. Dit betekent dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen schoolkinderen die onder de VVE doelgroep vallen en kinderen die daar niet onder vallen. De intensiteit daarvan wordt onder andere bepaald aan de hand van het sociale profiel van de wijk en/of het aantal doelgroepkinderen.

2.3 Combinatiefuncties: Buitenschoolse opvang en sluitende dagarrangementen

Om uitsluiting van kinderen te voorkomen en om sociale segregatie tegen te gaan wordt een aanvullend, laagdrempelig aanbod van activiteiten ontwikkeld, dat open staat voor alle kinderen in de buurt, al dan niet opgevangen in de Buiten Schoolse Opvang (BSO).

Met gebruikmaking van de rijkssubsidieregeling Dagarrangementen is in Den Helder een start gemaakt met de ontwikkeling van een samenhangend aanbod van onderwijs, sport en cultuur op wijkniveau. De impulsregeling Brede Scholen, Sport en Cultuur (lees: *Combinatiefuncties*) wordt door de

Gemeente Den Helder als opvolger van de dagarrangementen en Buurt, Onderwijs en Sport projecten ingezet. De regeling geeft ruimte om een gymleraar (de combinatiefunctionaris) bij twee verschillende organisaties te laten werken. Een combinatiefunctionaris kan bijvoorbeeld een gymleraar zijn op een basisschool die na schooltijd sport- en spelactiviteiten organiseert voor kinderen op een buurtspeelplaats. Op het moment dat er een checklist of meetinstrument in het land wordt ontwikkeld voor de verbetering van de buitenschoolse opvang, dan zal de gemeente Den Helder hier aan meedoen.

2.4 CJG: Opvoedingsondersteuning

Voor alle ouders is opvoedingsondersteuning beschikbaar binnen het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG). Deze is onder andere gevestigd in het Multifunctioneel Centrum in de wijk Nieuw Den Helder. Deze CJG's worden laagdrempelig ingericht en waar mogelijk per wijk georganiseerd. Zowel ouders als professionals kunnen hier terecht voor advies over en hulp bij alles wat te maken heeft met jeugd en gezin. Verschillende zorginstellingen werken samen binnen een CJG en streven naar het maken van één totaalplan waarmee kinderen en gezinnen met problemen adequaat geholpen worden.

Er is specifieke ondersteuning van kinderen en ouders bij de overstap van de ene (zorg)instelling naar de andere (zorg)instelling door middel van warme overdracht.

De kinderopvang en scholen spelen een belangrijke rol in het signaleren van problemen bij kinderen en ouders. Als de problemen de competentie van de school te boven gaan worden het Voorschools Advies Team (VAT; 0 – 4 jarigen) en Jongeren Advies Team (JAT; 4 – 12 jarigen) ingeschakeld. Deze regionale zorgadviesteams voor het onderwijs worden geschakeld met (de backoffice van) de Centra voor Jeugd en Gezin.

2.5 Activiteitenmakelaars: Sociale cohesie

De brede school is een laagdrempelige ontmoetingsplek die sociale samenhang en participatie in de wijk versterkt. Er wordt door de kinderen, ouders en buurtbewoners vanuit een gezamenlijk verantwoordelijkheidsgevoel samengewerkt aan een leefbare buurt. Dit wordt gestimuleerd en ondersteund door de inzet van activiteitenmakelaars.

Activiteitenmakelaars hebben van de gemeente Den Helder opdracht gekregen een samenhangende voorzieningenstructuur voor de doelgroep 4 – 14 jarigen op buurtniveau te realiseren. Een aantrekkelijk en eigentijds aanbod van vrijetijdsmogelijkheden voor kinderen en jongeren, gericht op het verwerven van vaardigheden. Zij zoeken zoveel mogelijk aansluiting bij verschillende buurtorganisaties en verenigingen. Hun opdracht is om vraag en aanbod met elkaar in contact te brengen. Daarnaast zetten activiteitenmakelaars in op het bevorderen van samenhang en kwaliteit in het aanbod van vrijetijdsmogelijkheden voor jonge kinderen en jongeren. Dit is gericht op het voorkomen en verminderen van achterstand bij de jeugd. De inzet van de activiteitenmakelaar zal per brede school moeten worden afgewogen.

Ouder- en wijkbetrokkenheid

Naast de genoemde speerpunten zijn ouderbetrokkenheid en vorming en educatie van wijkbewoners thema's die in de ontwikkeling van brede scholen meegenomen en geïntegreerd moeten worden.

Ouderbetrokkenheid

Brede scholen betrekken ouders bij de vormgeving en uitvoering van het activiteitenaanbod en stimuleren tot actieve deelname, bijvoorbeeld in een oudercommissie. Meedoen door allochtone ouders wordt in de opzet van activiteiten en deelname eraan extra gestimuleerd (hulpmoeders op school). Bij gezamenlijke activiteiten in brede schoolverband wordt door de deelnemende organisaties met de ouders (en de buurt) onder de vlag van de brede school gecommuniceerd (nieuwsbrieven, flyers, website). Hiermee wordt de herkenbaarheid van de brede school op wijkniveau versterkt.

Een brede school onderhoud netwerken van allerlei sociale, zorg- en pedagogische voorzieningen, met inbegrip van inspanningen om ouders erbij te betrekken, en die mikken op een doorlopende leerlijn, van opvoeding thuis naar onderwijs op school. De brede school slaat een brug tussen thuis en school.

Indien een brede school meer ouderbetrokkenheid wenst zijn er diverse oplossingen. Wat vooral belangrijk is, is dat allereerst wordt aangesloten bij bestaande ouderparticipatie. Een goed voorbeeld hiervan is een ouderwerkgroep op school. Deze door ouders gevormde werkgroep verricht ondersteunend werk bij allerlei schoolfestiviteiten, vieringen, sporttoernooien en ouderavonden.

Wijkgericht werken: Vorming en educatie van wijkbewoners

Om ouders en wijkbewoners optimaal te betrekken bij de brede school moet een deel van het activiteitenaanbod op hen gericht zijn. Zo zullen er in iedere wijk themabijeenkomsten en cursussen aangeboden worden over bijvoorbeeld opvoedondersteuning in samenwerking met een CJG.

Van een brede school wordt verwacht dat er betrokkenheid is bij de wijk, en dat wijkbewoners betrokken worden bij de school. Op basis daarvan wordt de houding van de wijk ten opzichte van de school positief beïnvloedt. Dan is er een basis voor gesprekken over incidenten of problemen met leerlingen in de buurt. En zijn er natuurlijk kansen om bijvoorbeeld gezamenlijk een wijk- of buurtfeest te organiseren.

Voortgezet onderwijs

Het is zeker de ambitie van de gemeente Den Helder om ook op het voortgezet onderwijs te onderzoeken waar er kansen liggen om een brede school te ontwikkelen. Maar allereerst zal de focus zijn op ontwikkeling van brede scholen in het basisonderwijs. De gemeente neemt de opgedane ervaring met de brede school aan de IJsselmeerstraat daarin mee. Het is van belang als eerste de brede scholen in het basisonderwijs met aandacht en voldoende draagvlak te ontwikkelen. Zodra dit geslaagd is, kan er aan het voortgezet onderwijs gedacht worden.

(Maatschappelijke) stages

Binnen de jaarlijkse stageruimte die scholieren hebben op het voortgezet onderwijs kunnen stageactiviteiten op en rondom de brede school ontwikkeld worden. Het is voor een brede school redelijk eenvoudig om veel en diverse stageplaatsen aan te bieden aan het voortgezet onderwijs door middel van maatschappelijke stages. En ook MBO stagiairs kunnen van waarde zijn in een brede school.

Hoofdstuk 3-Organisatie en financiën

Organisatie

De gemeente Den Helder moet aantrekkelijk zijn als woonstad. Brede scholen met een aanbod van onderwijs, zorg, opvang en diverse vrije tijdsactiviteiten, leveren hieraan een belangrijke bijdrage.

De gemeente Den Helder gaat dan ook de komende jaren zich meer richten op het inhoudelijk en waar gewenst fysiek ontwikkelen van brede scholen en de daarbij horende verantwoordelijkheid voor brede scholen op zich nemen.

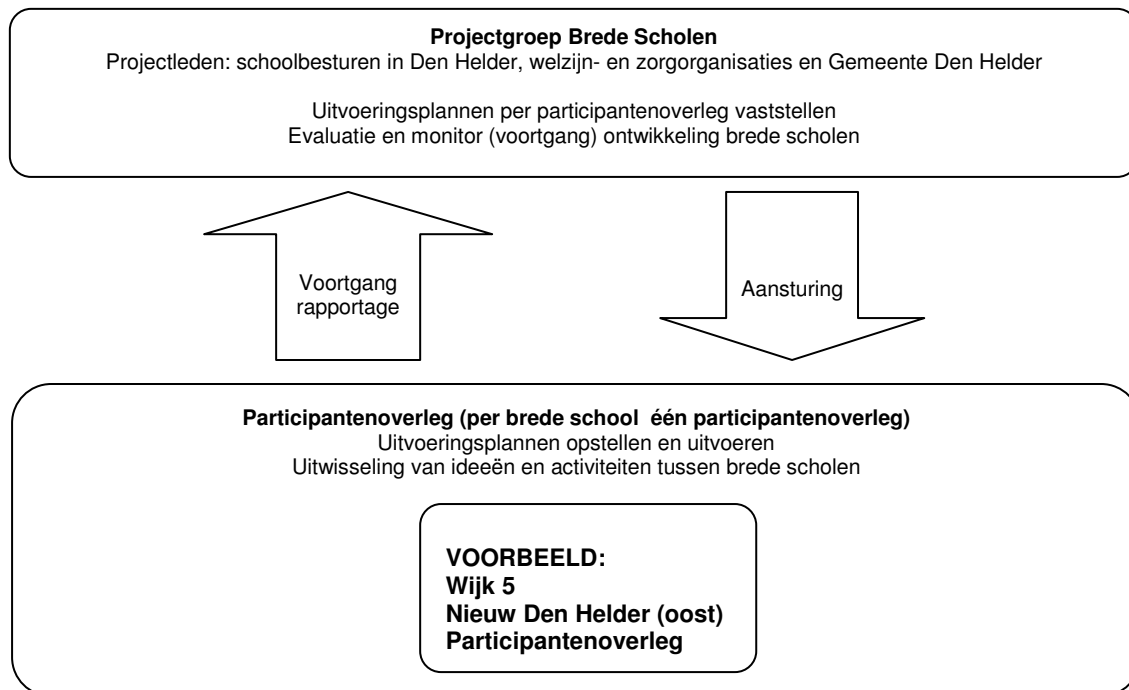
Het instellen van een Projectgroep Brede Scholen is na de ontwikkeling van dit visiedocument de tweede stap in het opzetten van brede scholen in de gemeente Den Helder. In deze projectgroep rouleren de gemeente en de schoolbesturen in de rol van voorzitter van de projectgroep. De projectgroep richt zich op de hoofdlijnen om brede scholen te ontwikkelen in Den Helder.

Het organiseren van een Projectgroep Brede Scholen zorgt ervoor dat onderwijs, welzijn- en zorgorganisaties met elkaar om tafel zitten. De Projectgroep stelt de uitvoeringsplannen per participantenoverleg vast en ziet toe op voortgang en evaluatie per participantenoverleg. Over alle brede scholen wordt afgestemd in de projectgroep.

De participantenoverleg groepen worden primair ingericht met de volgende partners; schooldirecteuren, peuter- en kinderopvang, welzijn- en zorgvertegenwoordigers en de gemeente.

De groepen zijn per wijk verschillend in samenstelling en zijn afgeleid van de schoolindeling op wijkniveau (zie pagina 11). Vragen die beantwoord moeten worden in een participantenoverleg zijn: wat is er nodig in de wijk (aan de hand van een wijkanalyse); wat levert iedere participant aan de brede school? De participantenoverleg groepen stellen de uitvoeringsplannen op en zetten deze uit in de brede scholen. Dit wordt onder andere gedaan aan de hand van een uitgewerkt basispakket, aanvullende activiteiten en een jaarplanning.

Organisatiemodel Brede Scholen

Stand van zaken samenwerking op brede school aan de IJsselmeerstraat

Vanaf 2007 wordt er in de brede school aan de IJsselmeerstraat het zogeheten “Participantenoverleg” gevoerd. In dit overleg werken diverse partijen binnen de brede school met elkaar samen. Vaste groepsleden zijn de twee basisscholen, De Duijnvaerder en De Fontein, het Internationaal Vrouwen Centrum (IVC) en Stichting Kinderopvang. Organisaties die afhankelijk van een onderwerp langskomen zijn de gemeente, De Wering, Sportservice Den Helder, sportverenigingen in de buurt, Omring-thuiszorg en Omring-diëtetiek en de scouting. De brede school bevindt zich in de wijk Nieuw Den Helder (oost) aan de IJsselmeerstraat.

In 2010 heeft het participantenoverleg gezamenlijk een algemeen basispakket samengesteld. Hierin wordt beschreven wat voor schoolse en buitenschoolse activiteiten opgezet moeten worden en op wat voor wijze er door de partijen wordt samengewerkt binnen een brede school. Daarnaast heeft de groep een extra activiteitenpakket opgesteld die juist op hun brede school nodig zijn.

Aan het einde van het schooljaar 2009 – 2010 gaat het participantenoverleg de samenwerking tussen de betrokken partijen evalueren aan de hand van de “Kwaliteitscriteria Brede Scholen” (zie bijlage 3 op pagina 14). Vervolgens kunnen de resultaten gebruikt worden bij het doorontwikkelen van de brede school aan de IJsselmeerstraat, en eventueel andere brede scholen in Den Helder.

En het participantenoverleg heeft gezamenlijk een activiteitenkalender opgesteld voor 2011- 2012, waarin activiteiten op elkaar worden afgestemd.

De brede school IJsselmeerstraat gaat in augustus 2010 een presentatie geven aan de raadscommissie MO over het samenwerken tussen de organisaties binnen de brede school.

De gemeente heeft in juli 2010 het nieuwe MFC 't Wijkhuis en de brede school IJsselmeerstraat benaderd om te bekijken of en hoe een samenwerking tussen beide ‘gebouwen’ tot stand kan worden gebracht.

De gemeente Den Helder gaat de komende jaren brede scholen ontwikkelen aan de hand van twee ontwikkelvarianten.

Ontwikkelvariant 1 = de bestaande brede school

Voorbeelden zijn:

- Buurt 4 Nieuw Den Helder (west) (Marsdiepstraat)
- Buurt 5 Nieuw Den Helder oost (IJsselmeerstraat)
- Buurt 8 Indische buurt

Er zijn in de gemeente bovenstaande brede scholen die al draaien of bijna gaan draaien. Voor een optimale samenwerking binnen een brede school is het van belang dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt en zo snel mogelijk aansluit bij een participantenoverleg per brede school. De gemeente kan vooral de rol invullen van verbinder en het bijeen brengen van nuttige samenwerkingspartners. Een dergelijke rol wordt per brede school minimaal een half jaar tot maximaal één jaar ingevuld door een beleidsmedewerker van de gemeente. Daarna gaat de brede school zelfstandig verder. Let wel; de diverse gesubsidieerde instellingen door de gemeente blijven juist wel betrokken bij de brede school, bijvoorbeeld de combinatiefunctionaris. De rol van de schooldirecteur in de wijk is in dit scenario van groot belang. De school is in feite het middelpunt waar alle andere brede school activiteiten om heen gecreëerd worden.

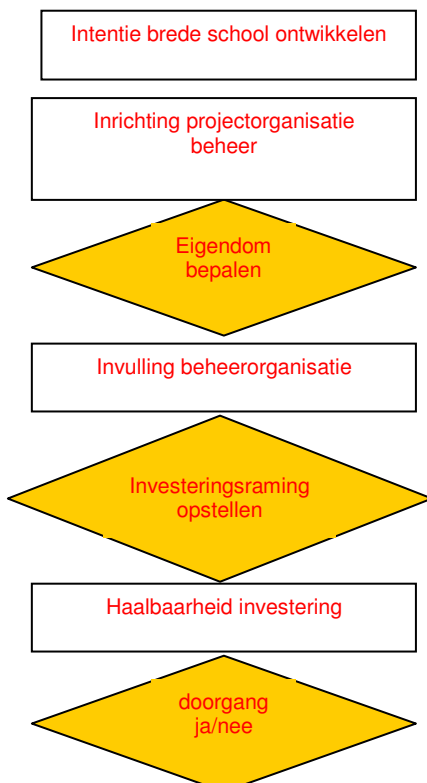
Ontwikkelvariant 2 = de toekomstige brede school

Toekomstige plannen voor het bouwen van brede scholen in de Gemeente Den Helder;

- Buurt 1 Julianadorp Zuid (Drooghe Bol)
- Buurt 6 Geleerdenbuurt/Tuindorp (Pasteurstraat)
- Buurt 7 Vogelbuurt, Visbuurt en Centrum

De planvorming om een brede school te bouwen moet vanuit het werkveld komen en vraaggericht zijn. Schoolbesturen en andere deelnemers moeten het waardevol achten een brede school op te bouwen. Wanneer plannen concreter worden en ontwikkeld moeten worden schuift de gemeente aan. In de tussentijd is het van belang dat er door de betrokken partijen een brede school (beheer)coördinator wordt aangesteld. Deze coördinator moet worden aangesteld vanuit de exploitatie van de brede school. Deze coördinator moet zichzelf terugverdienen of alle deelnemers betalen naar rato mee aan een coördinator.

Processchema brede school ontwikkeling

Financiën

Beleidsgestuurde contractfinanciering

De gemeente gaat met welzijnsinstellingen in hun beleidsgestuurde contracten (BCF) vanaf 2012 opnemen dat zij met bepaalde activiteiten een bijdrage moeten leveren aan de ontwikkeling van brede scholen. Gedurende een BCF contract kan op resultaten van de instellingen gestuurd worden om zodoende het brede school concept verder te monitoren en te ontwikkelen. De BCF contracten van de instellingen worden dus specifiek en meer gedetailleerd beschreven. Als voorbeeld heeft de gemeente Den Helder een BCF relatie met de Wering. Deze organisatie heeft activiteitenmakelaars in dienst. Een activiteitenmakelaar is buurt- en wijkgericht en zorgt voor zoveel mogelijk naschoolse activiteiten in en rondom brede scholen. Afhankelijk van de vraag van een brede school kan een activiteitenmakelaar toegevoegd worden aan een participantenoverleg van de desbetreffende brede school.

Bijdrage gemeente aan Projectgroep Brede Scholen

Na behandeling van dit visiedocument in de gemeenteraad moet de Projectgroep Brede Scholen worden opgezet. De gemeente moet een ambtelijke gemeentevertegenwoordiger in de projectgroep financieren, voor een periode van 4 jaar vanaf februari 2011.

Bijdrage gemeente aan participantenoverleg groepen

Voor een optimale samenwerking binnen een brede school is het van belang dat de gemeente haar verantwoordelijkheid neemt en zo snel mogelijk, ambtelijk, aansluit bij ieder nieuw te vormen participantenoverleg per brede school.

De gemeente kan vooral de rol invullen van verbinder en het bijeen brengen van nuttige samenwerkingspartners. Een dergelijke rol wordt per brede school minimaal een half jaar tot maximaal één jaar ingevuld door een beleidsmedewerker van de gemeente. Daarna gaat de brede school zelfstandig verder. Let wel; de diverse gesubsidieerde instellingen door de gemeente blijven juist wel betrokken bij de brede school, bijvoorbeeld de combinatiefunctionaris.

Bijdrage gemeente aan toekomstige brede scholen

De planvorming om een brede school te bouwen moet vanuit het werkveld komen en vraaggericht zijn. Schoolbesturen en andere participanten moeten het waardevol achten een brede school op te bouwen. Wanneer plannen concreter worden en ontwikkeld moeten worden schuift de gemeente aan. In de tussentijd is het van belang dat er door de betrokken partijen een brede school coördinator wordt aangesteld. Deze coördinator moet worden aangesteld vanuit de exploitatie van de brede school. Deze coördinator moet zichzelf terugverdienen of alle participanten betalen naar rato mee aan een coördinator.

Bijlage 1 Plan van aanpak brede scholen

Jaarplanning 2010 - 2011

Februari 2010

Het visiedocument wordt naar aanleiding van de feedback uit de raadscommissie MO aangevuld en herschreven.

Mei 2010

Het vernieuwde visiedocument wordt verstuurd aan VBG leden, en alle relevant zorg- en welzijnsstellingen

Augustus 2010

Een presentatie door de brede school partners aan de IJsselmeerstraat aan de raadscommissie MO.

September 2010

Ter bespreking in raadscommissie MO het vernieuwde visiedocument brede scholen en de antwoorden op raadscommissievragen van oktober 2009.

December 2010

Laatste versie visiedocument voorleggen aan alle betrokken partijen.

Januari 2011

Ter advisering in raadscommissie MO het definitieve visiedocument brede scholen.

Februari 2011

Behandeling visiedocument in Gemeenteraad.

Februari 2011

Opstart Projectgroep Brede Scholen

Bijlage 2 Schoolindeling op wijkniveau

In alle onderstaande wijken wordt een brede school gerealiseerd. Per wijk wordt aangegeven welke scholen deel uit (kunnen) maken van de betreffende brede school.

Samenwerkende scholen	Gemeentelijke wijkindeling
PCBS De Rank RKBS De Hofstee OBS De Strandjutter SO / VSO De Meerpaal	1 Julianadorp
ICBS De Kameleon OBS Prinses Margriet OBS De Vogelwei PCBS De Verrekijker	2 Julianadorp
PCBS Schoter Duijn OBS De Dijk RKBS Vlieberg	3 Den Helder, De Schooten
ICBS Trimaran OBS Tuselant (Klufft) GBS Greijdanusschool	4 Nieuw Den Helder West
OBS De Duijnvaarder PCBS De Fontein SBO De Kompas SBO De Regenboog SO De Pionier	5 Nieuw Den Helder Oost
PCBS De Verrekijker, DH OBS De Tuindorp RKBS De Windwijzer	6 Stad Binnen de Linie West
PCBS Eben Haëzer RKBS De Drietand OBS Dr. Jac. P. Thijsse OBS De Thorbecke	7 Stad Binnen de Linie Oost
OBS De Klufft ABC Comenius PCBS Koningin Juliana	8 Stad Binnen de Linie West

Deze onderstaande voorzieningen kunnen worden betrokken bij een brede school:

- Buurthuis, buurtcollectief, multifunctioneel centrum, tienercentrum.
- Scouting, sportzaal, sportpark, buitenschoolse opvang, peuterspeelzaal, kinderdagverblijf, crèche.
- Wijksteunpunt, 1e en 2de lijns zorg / zorgcentrum, dagactiviteitencentrum.

Voorzieningen die betrokken kunnen worden bij de specifieke ontwikkeling van brede scholen op stedelijk niveau zijn:

- Triade, Bibliotheek, Omring, De Wering, De Schouwburg, Sportservice Den Helder

Bijlage 3 Kwaliteitscriteria Brede Scholen

De onderstaande kwaliteitscriteria waaraan brede scholen getoetst kunnen worden zijn afgeleid van de algemene criteria die Oberon en OOG (beide adviesbureaus onderwijs en jeugd) in 2004 hebben opgesteld. De lijst is bedoeld voor schoolbestuurders en betrokken brede school partijen en kan ingezet worden om sturing te geven aan de totstandkoming en de dagelijkse werking van brede scholen.

Het gaat erom dat gezamenlijk wordt bepaald wat een brede school is, met het oog op meerjarig gebruik van de criteria.

Wat nieuw is aan de brede school, is dat meerdere organisaties uit verschillende disciplines samen een aantal gemeenschappelijke doelen willen realiseren. De criteria geven vooral aan hoe dat proces georganiseerd zou moeten worden en niet zozeer wat de uiteindelijke opbrengst van de brede school zou moeten zijn.

Kwaliteitscriteria	Voldoet de Helderse brede school hieraan?			
	++	+	-	--
1. Het kind staat centraal				
- Kinderen vormen de primaire doelgroep van de brede school				
- De brede school bevordert de ontwikkelingskansen van kinderen				
- De brede school creëert voor ieder kind gelijke kansen in de maatschappij				
- De brede school is gericht op de gehele ontwikkeling van het kind: cognitief, fysiek en sociaal-emotioneel				
2. Thuisfront betrokken				
- Ouders worden geïnformeerd over de brede school en de activiteiten				
- Ouders worden geconsulteerd over de brede school en de activiteiten				
- Ouders zijn betrokken bij de ontwikkeling en organisatie van activiteiten				
- De brede school ondersteunt ouders bij de opvoeding van hun kinderen				
- De brede school biedt activiteiten ter ondersteuning van het welbevinden van ouders				
3. Gezamenlijke missie				
- Partners hebben een gezamenlijke missie opgesteld, waarbij sprake is van een gezamenlijk onderkende problematiek en uitgangspunten				
- De gezamenlijke missie komt tot uitdrukking in brede schoolactiviteiten				
- De partners zorgen gezamenlijk voor een doorgaande lijn in de vorm van een doorlopend aanbod				
- Eigenaarschap berust bij de partners van de brede school (er is voldoende draagvlak op managementniveau)				
- Eigenaarschap leeft op de werkvloer (er is voldoende draagvlak onder de medewerkers)				
- De beleidsvisies van de betrokken gemeentelijke afdelingen zijn zodanig op elkaar afgestemd dat er geen sprake is van conflicterende doelen				
4. Instellingen vormen een netwerk				
- In het netwerk is sprake van onderlinge samenhang				
- Partners delen de verantwoordelijkheid				
- Er zijn duidelijke, schriftelijk vastgelegde afspraken				

5. Wijkgericht werken				
- Er is sprake van contact met de wijk				
- Informatie over behoeften van kinderen, ouders en wijkbewoners is aanwezig				
- De brede school levert maatwerk door het aanbod af te stemmen op de aanwezige vragen en behoeften in de wijk				
6. Kernactoren en uitbreidingspartners				
- School, consultatiebureau, en voorschoolse instellingen (kinderopvang, peuterspeelzaal) zijn de kernactoren				
- De kernactoren houden zich bezig met het primaire proces				
- De (kern)actoren ontwikkelen gezamenlijk het aanbod				
- Welzijn, sport en/of cultuur zijn uitbreidingspartners en worden ingeschakeld voor activiteiten				
7. Nieuwe professionele houding				
- Er is sprake van multidisciplinaire samenwerking tussen de partners van de brede school				
- Partners wisselen informatie uit en hebben zicht op elkaars deskundigheid				
- Partners maken gebruik van elkaars expertise				
- Medewerkers zien het kind als geheel en beschikken over een flexibele professionaliteit				
8. Zichtbare activiteiten				
- De brede school biedt concrete activiteiten voor kinderen, ouders en/of wijkbewoners				
- De brede school is een herkenbaar en centraal aanspreekbaar punt in de wijk				
9. Zichtbare resultaten en oplossingen				
- De brede school is een lerende organisatie: de instellingen dragen zorg voor reflectie, evaluatie en kwaliteitszorg				
- De resultaten van brede school worden in beeld gebracht				
- Naar aanleiding van de uitkomsten van de evaluatie wordt gezocht naar oplossingen voor knelpunten				
10. Van projectmatig naar structureel				
- De brede school kenmerkt zich door continuïteit; er is sprake van een structurele aanpak bij de organisatie van de brede school				
11. Eenduidige rolverdeling				
- Er is duidelijkheid over de rolverdeling, over wie wat doet op het gebied van regie en organisatie				

Toelichting bij het scoren

- ++ duidelijk wel: de brede school voldoet volledig aan het criterium
- + voldoende: de brede school voldoet aan het criterium, maar nog niet volledig
- onvoldoende: de brede school voldoet een beetje aan het criterium, maar nog te weinig
- duidelijk niet: de brede school voldoet duidelijk nog niet aan het criterium

Bijlage 5 reacties schoolbesturen op het visiedocument brede scholen

Hieronder zijn de aandachtspunten op een rij gezet die zijn aangedragen door de schoolbesturen, september 2009.

Regie

- Onduidelijk is waar de regisseurrol van de gemeente begint en waar deze eindigt.
- De regierol dient in het visiedocument anders omschreven te worden.
- Omschrijf wat de regierol is van de scholen en wat de regierol is van de Gemeente Den Helder.
- Zorg ervoor dat de rol van de regievoerder (de gemeente) in het visiedocument genuanceerd en aangepast wordt.
- In het visiedocument wordt de regierol toegeschreven naar de gemeente; in de visie van de drie grote schoolbesturen dient de regierol – vooral als het om de inhoud gaat - bij de schoolbesturen te liggen. Vooral op het gebied van het pedagogische beleid, de zorgstructuur, het bewaken van de doorgaande lijn en de inhoudelijke invulling van de dagarrangementen dient deze rol bij de scholen (schoolbesturen) te liggen. Dat daarbij de hulp en ondersteuning van de gemeente gewenst en wellicht ook noodzakelijk is, is duidelijk.
- De regie op het maatschappelijke gedeelte van een brede school hoort bij de gemeente te liggen; en dat is ongeveer 20% / 30% van de totale regie op de brede scholen. De andere 80% / 70% is voor de schoolbesturen.
- De gemeente heeft in de voorbereiding en opstart van een brede school zeker een rol, maar moet juist na de opstart weer afstand nemen, want dan horen de ‘werkvloer’ partijen met elkaar het te kunnen regelen.
- Geen middenmanagement laag, met een projectgroep en een gemeente voorzitter, optuigen.
- In het organisatiemodel moeten de stuurgroep en projectgroep worden samengevoegd. Hiermee zorg je voor een kortere lijn en aansturing naar een participantenoverleg.
- De projectgroep ‘laag’ moet uit het model gehaald worden en de voortgang - aansturing - uitwisseling ideeën is ook niet realistisch op die plaats. Die moet plaatsvinden tussen de verschillende brede scholen.
- Eén persoon, die boven de partijen staat, moet het proces “brede scholen ontwikkelen” begeleiden.
- Ook staat in hoofdstuk 3 weer een rol voor de gemeente beschreven (als voorzitter van de stuurgroep) die niet strookt met de gedachten van de drie schoolbesturen.
- Het visiedocument moet als een verbijzondering vanuit het Bojz (Bestuurlijk Overleg Jeugd, Onderwijs en Zorg). In het Bojz moet er een bovenliggend document gevormd worden; en daarmee is het visiedocument brede scholen in Den Helder een verbijzondering van het Bojz document; Bojz → VBG (Vergadering Bevoegde Gezagen) → werkgroep bij een brede school.
- In het Bojz speerpuntenplan kan brede scholen ontwikkelen een nieuw onderdeel gaan vormen. Vanuit dat Bojz beleidsplan worden de werkgroepen aangestuurd. In deze werkgroepen, neemt één persoon per schoolbestuur plaats, en deze communiceert weer met eigen schooldirecteuren.
- Strikt genomen kan de gemeente geen rol als voorzitter krijgen binnen de projectgroep onder het VBG, aangezien de gemeente geen volwaardig lid is van de VBG; het is wat raar als die organisatie dan wel een projectgroep zou leiden, die onder verantwoordelijkheid van de VBG valt.

Samenwerking

- De BSO moet verantwoordelijk zijn voor haar eigen activiteiten na schooltijd en niet de school.
- Natuurlijk kan een BSO na overleg wel gebruik maken van schoolfaciliteiten.
- Een cluster brede school (BSO, scholen en maatschappelijke instellingen) is na 15.30 verantwoordelijk voor de kinderen.
- De inzet van een activiteitenmakelaar is nog onduidelijk.
- Niet teveel brede school projecten tegelijk opstarten; één voor één.

Financiën

- De brede school gaat over opvangvoorzieningen (en dus niet alleen op een sportveld activiteiten organiseren).
- Het hoofdstuk Financiën is een wat “mager” hoofdstuk in het visiedocument. Uiteraard kan het een goed instrument zijn, om als gemeente via de budgetcontracten met diverse instellingen sluitende afspraken te maken over hun bijdrage aan de brede school. En het is ook prima om rijksmiddelen binnen te krijgen, maar wat gaat de gemeente zelf inzetten.

- In het hoofdstuk financiën is er alleen sprake van het onderbrengen van bestaande subsidies onder de vlag van de brede school; dit is onvoldoende.

Inhoud van een brede school

- Brede scholen gebeuren in en om de scholen, dáár moet draagvlak komen; op de werkvloer.
- Activiteiten op maat; een brede school hoort maatwerk te leveren. Daarnaast moet de school als onderwijsinstelling met visie en specifieke achtergrond duidelijk afgebakend worden.
- De dagopvang is expliciet óók schoolgebonden.
- De brede school kan een uitstekend middel zijn om het tegengaan van segregatie te bewerkstelligen.
- De noodzaak van het organiseren van activiteiten op schoolniveau wordt door de schoolbesturen onderschreven: maak een brede school zo laagdrempelig mogelijk. Het zorgt mogelijk wel voor een extra belasting van de betrokken schooldirecteuren.
- Het vraaggericht werken per brede school zal nog beter naar voren moeten komen in het visiedocument.
- Van belang is om maatschappelijke vraagstukken in kaart te brengen, als input van en door de gemeente in het brede school verhaal. Als de gemeente dit in kaart heeft, kan het voorgelegd worden aan de schoolbesturen, dan zijn zij ontvankelijk om daarmee aan de slag te gaan. Hiermee creëer je als gemeente inspanning richting schoolbesturen, wat betreft het maatschappelijke gedeelte van de brede school.
- De monitor van brede scholen kan uitgevoerd worden door de gemeente, dit past bij de rol van een gemeente.
- Per wijk moet er een analyse gemaakt worden: en vervolgens duidelijk afspraken maken per wijk: wie heeft de grootste rol in het participantenoverleg in de brede school; dat kan de ene keer een schooldirecteur zijn, of de gemeente (VVE) of bijvoorbeeld stichting Kinderopvang.
- Het tegengaan van segregatie komt niet aan bod in het visiedocument.
- De maatschappelijke kant van de brede school ligt bij de gemeente, maar Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE), Dagarrangementen en natuurlijk het onderwijs liggen bij de scholen.

- De bouw van een brede school is per se nodig bij het ontwikkelen van een brede school.
- De volgende twee ontwikkelingen zijn niet goed met elkaar te rijmen: het doel van de gemeente om inhoudelijk stevig aan de slag te gaan met een visiedocument, terwijl op huisvesting gebied er een hoop afstemming nog niet goed gaat met betrekking tot brede scholen.
- Het is lastig om een brede school te zijn of te realiseren als er voorzieningen om de 500 meter van elkaar staan. Dat kan haast geen brede school worden

Bijlage 5 reacties welzijnsinstellingen op het visiedocument brede scholen

Omring, zorgorganisatie Noord-Holland Noord

Omring heeft expliciet aangegeven dat de afdelingen Omring-thuiszorg en Omring-diëtetiek worden opgenomen in het visiedocument, onder het kopje “Stand van zaken samenwerking op brede school aan de IJsselmeerstraat” pagina. 8

Triade, Centrum voor kunsteducatie

Triade heeft een aantal opmerkingen over het visiedocument:

- 1 de mate waarin de gemeente echt regie kan voeren.
- 2 de consequenties voor de (budgetten van de) instellingen en de BCF-criteria; als die budgetten worden versterkt, dan is dat voor Triade een absolute voorwaarde, wil er geen gelijktijdige afbraak van andere activiteiten plaatsvinden; en wie gaat dit financieren.
- 3 borging van de kwaliteit van de activiteitenmakelaars; en waar zij geplaatst zijn en door wie zij in de praktijk worden aangestuurd.
- 4 hoe de herverdeling van rijksmiddelen tot stand komt.

Kopgroep Bibliotheken

Kopgroep Bibliotheken heeft aangegeven dat op pagina 4, onder 2.3 VVE: Onderwijsachterstanden bestrijden, de volgende tekst aangevuld zou moeten worden met “Binnen de programma’s voor VVE speelt het stimuleren van de taalontwikkeling een grote rol. De bibliotheek is hierin partner voor de instellingen”.

Overige zorg- en welzijninstellingen

Sportservice Den Helder, Stichting Kinderopvang en de Wering, hebben helaas niet schriftelijk gereageerd op de eerste en de tweede herhalingsoproep om feedback te geven op het visiedocument.